

оволодіння іноземною мовою для своїх професійних цілей у відповідних навчальних закладах (центрах, курсах, школах) і отримання сертифікатів відповідних стандартів. Фахівці, що працюють у сферах промисловості та бізнесу, повинні володіти такими стандартами мовної кваліфікації, які б одночасно визнавалися в усьому світі роботодавцями, міністерствами та університетами. Досягти цього можна тільки за умови прозорості процесу навчання і стандартизації освіти. Наступним етапом нашого дослідження буде вивчення особливостей іншомовної підготовки фахівців в умовах виробництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васелевський М., Патора Р. Інформація та кадри в логістичних системах. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2001. – 272 с.
2. Віткін Леонід. Візьміться за впровадження міжнародної системи якості стандарту ІСО 9000 // Синергія. – 2003. - № 1 (5). – С. 8-11.
3. Виноградов О. Тести як соціальна інновація в Україні. // Вісник (Fulbright). - 2002. - №7. - С. 15-17.
4. Гончаренко Семен. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
5. Загирняк М. Критичні зауваження щодо введення стандартів вищої освіти в Україні. // Вісник (Fulbright). – 2002. - №8.- С. 15-19.
6. Крючков Г.Г. Визначення базового рівня володіння іншомовним спілкуванням у Держстандарті з іноземних мов. Впровадження нових технологій та наукових розробок у викладання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах України; Збірник статей / Упоряд. О.Я. Коваленко – Запоріжжя: Прем'єр, 2002. – С. 15-28.
7. Уманец Андрей. Язык на блюдечке. // Бізнес 36/06.09.04. С. 82-84.
8. Knapper, Christopher. Lifelong learning and higher education. – London, Sydney, a.o.: Croom Helm, 1985.- 201p.
9. Richard J. Alexander. Getting to there from here: What is the place of oral proficiency in tertiary level business English?, ENCoDe // Life-long Learning in Business and Industry. - 2002. - P. 7-23.

УДК 371.881:5

ГУМАНІТАРИЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИМ ДИСЦИПЛІНАМ ЗАСОБАМИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Александрова О.Ф., аспірант

Запорізький національний університет

Стаття розглядає проблему гуманітаризації навчання на природничих факультетах засобами іноземної мови. Природничі науки повинні вивчатись у контексті лінгво-культурологічного розвитку студентів. Гуманітаризація є частиною сучасного загального процесу гуманізації (олюднення) освіти і вивчення іноземної мови що, має сприяти гуманітаризації навчання на немовних факультетах.

Ключові слова: лінгво-культурологічний розвиток, студенти, гуманізація освіти, немовні факультети

Александрова Е.Ф. ГУМАНИТАРИЗАЦИЯ ОБУЧЕНИЯ ЕСТЕСТВЕННО-МАТЕМАТИЧЕСКИМ ДИСЦИПЛИНАМ СРЕДСТВАМИ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА / Запорожский национальный университет, Украина.

Статья рассматривает проблему гуманитаризации обучения на естественных факультетах средствами иностранного языка. Естественные науки должны изучаться в контексте лингво-культурологического развития студентов. Гуманитаризация является частью современного общего процесса гуманизации (очеловечения) образования и изучение иностранного языка может способствовать гуманитаризации обучения на неязыковых факультетах.

Ключевые слова: лингво-культурологическое развитие, студенты, гуманизация образования, нелингвистические факультеты.

Alexandrova E.F. HUMANIZATION OF NATURAL AND EXACT SCIENCES STUDY BY MEANS OF FOREIGN LANGUAGE / Zaporizhzhya National University, Ukraine.

The article deals with the humanization process in the universities at the exact sciences and natural sciences faculties. The idea is that the exact sciences or natural sciences can't be studied outside cultural aspects and therefore the other preference at these faculties should be given to linguistic and cultural development of students.

Key words: linguistic and cultural development, students, humanization of education, exact sciences and natural sciences faculties.

Великий тлумачний словник сучасної української мови розглядає гуманітаризацію як впровадження або посилення гуманітарних засад у будь-якій сфері діяльності людини [1]. Своїм корінням поняття “гуманітаризація” сягає в глибину віків, до так званої епохи Відродження та гуманізму – руху за утвердження моральних прав людини на земне щастя, а також за зміни у ставленні до людини, пройняті турботою, повагою до її гідності та людяності. Новий тлумачний словник української мови зазначає, що поняття “гуманітарний” належить суспільним наукам, які вивчають людину та її культуру [2]. У статті ми розглядаємо проблему гуманітаризації навчання природничих дисциплін засобами вивчення іноземної мови як важливого елемента гуманітаризації освіти.

Відомі мовознавці й методисти, зокрема І. Бодуен де Куртене, В. Скалкін, Л. Смеляков, цілком слушно вважали, що викладання іноземної мови має бути тісно пов'язаним із цією мовою викладанням літератури. Ці дослідники вважали за доцільне залучення країнознавчої літератури до організації навчального процесу, що сьогодні є невід'ємною складовою частиною процесу навчання іноземним мовам.

Питанню мови, як провідному засобу вираження змісту культури та впровадження ідеї гуманітаризації в освіті присвятили свої дослідження відомі філософи, антропологи, філологи, а саме: В. Гумбольдт, О. Потебня, М. Максимович, І. Огієнко, М. Гране, Е. Бенвеніст.

Процес навчання іноземним мовам – це багатобічне педагогічне явище, що має гносеологічну, логіко-змістову, психологічну та педагогічну сторони. Перш за все, мова є засобом людської комунікації, вона соціальна і національна за своєю природою і своєрідно відображає в лексичному складі особливості світогляду, культурні цінності, характерні для певного мовного співтовариства, тому найважливішим у процесі оволодіння іноземною мовою є адекватність засобів вивчення тим гуманітарним цілям, які сьогодні стоять перед освітою.

Сьогодні гуманітаризація освіти стає одним із головних засобів заповнення духовної порожнечі, що була спричинена руйнуванням старих ідеологічних схем. Вона стає головним джерелом формування нової соціальної ідеології, яка здатна змінити менталітет суспільства. Але незважаючи на визнання необхідності гуманітаризації освіти, практична реалізація цього рішення стикається з великими труднощами. Однією із проблем сучасної освіти є визначення обґрунтованого обсягу і послідовності навчального матеріалу, що вивчається в освітніх закладах. Для вирішення цієї проблеми треба пам'ятати, що головна мета впровадження гуманітарних дисциплін в

освітні програми полягає в тому, що саме вони є незамінними в реалізації двох функцій підготовки спеціаліста – методологічної й аксіологічної.

Отже, мета нашої статті – розглянути проблему гуманітаризації навчання природничим дисциплінам студентів немовних факультетів засобами вивчення іноземної мови.

На думку Ю. Сенько, сутність проблеми гуманітаризації освіти полягає в радикальному оновленні атмосфери і основ педагогічного процесу у вищому навчальному закладі, гуманітаризації не тільки „технічних” дисциплін, але й тих дисциплін, що традиційно вважаються „гуманітарними”. Для того, щоб гуманітаризація професійної підготовки у вищому навчальному закладі не була формальною, необхідно всі складові загальної професійної освіти орієнтувати на розуміння соціоприродної сутності людини, залучати до культури, як до живого втілення світу людських цінностей, гуманістичного стилю спілкування і взаємодії [7].

Єдине освітнє середовище вищого навчального закладу повинно будуватися на засадах стилю нового педагогічного мислення, що відображає гуманітарну природу освіти.

Гуманітаризація освіти переслідує дві основні взаємозалежні цілі: по-перше, освіта прагне перебороти „обмеженість” менталітету фахівців, яка спричиняється специфікою спрямованості їхньої професійної підготовки; по-друге, прагне закласти в молодих фахівців основи гуманістичного світогляду.

Іншими словами, гуманітаризація розглядається як спосіб залучення молодої людини до духовних цінностей цивілізованого світу та його окультурення в широкому розумінні слова, і аж ніяк не зводиться до вузької професіоналізації.

В. Звєгінцев вважає, що лінгвістика є універсальною наукою, яка поєднує гуманітарний і природничо-науковий аспекти, тому вплив цієї науки на розвиток людини має велике значення. Сучасна лінгвістика виходить з того положення, що мова є рідкісною здібністю людини, яка охоплює усі види людської цілеспрямованої діяльності [4].

Якщо розглянути лінгвістичний аспект освітнього потенціалу іноземної мови, можна зазначити, що навчання іноземної мови допомагає оволодіти новими засобами оформлення думок, обмірковувати особливості рідної мови, замислюватися над фонетичною, лексичною, граматичною властивістю будови нової мови. Але наш технократичний час зумовлює пріоритет природничих наук та бажання фахівців різних галузей володіти іноземною мовою для професійних цілей. У процесі оволодіння іноземною мовою знання лексики стає необхідною передумовою мовлення. На думку Ю.О. Семенчука, проблема вивчення термінологічної лексики студентами немовних вищих навчальних закладів була і є актуальною в сучасній методичній науці. Термінологічна лексика необхідна студентам насамперед при читанні спеціальних текстів за фахом із метою отримання професійної інформації, для ведення професійно-орієнтованої бесіди або дискусії із зарубіжними фахівцями, а також при написанні анотації, реферату чи повідомлення. Тому перед викладачем англійської мови постають додаткові питання: як розуміти основні властивості термінологічної лексики, як семантизувати її значення у спеціальних текстах, за допомогою яких вправ активізувати її подальше вживання в усному та письмовому мовленні [6].

Проте, вивчення будь-якої іноземної мови починається з оволодіння загальною (побутовою) лексикою. Перш за все, людина, яка вивчає іноземну мову, мусить знати лексику, що пов'язана з її побутом та відображає її повсякденне життя. У процесі навчання лексичні обсяги зростають, лексика починає охоплювати інші сфери життя. Як свідчить практика, на початковому етапі вивчення англійської мови професійного спрямування студенти більш зацікавлені й продуктивно опрацьовують термінологію сучасних текстів науково-популярного стилю, періодичних видань за фахом навчання у вищому освітньому закладі. Натомість студенти старших курсів, у яких уже

сформовано предметно-понятійну базу, які розуміють терміни рідною мовою, опрацьовують самостійно термінологію з неадаптованих автентичних текстів наукового стилю. Такий вид “ознайомлювального” або “пошукового” читання необхідний студентам як для підготовки до написання рефератів, доповідей тощо, так і для їхнього майбутнього професійного росту, поглиблення знань з фаху. Таким чином, студент не лише отримує певну суму знань та навичок, але й навчиться самостійно й оперативно використовувати отриману інформацію в повсякденній діяльності. Науково популярні тексти є зрозумілими також для викладачів іноземної мови, які є передусім спеціалістами з мови, а не з фаху підготовки студентів. Тому, коли викладач англійської мови добре розуміє суть викладених у навчальному тексті проблем природничих дисциплін, то дискусія чи обговорення прочитаного носитиме предметний характер, студенти будуть поєднувати і збагачувати свої знання як з іноземної мови, так і з фахової підготовки у вищому навчальному закладі. При такому підході до опрацювання лексики в навчальних текстах буде діяти принцип, згідно з яким викладач відповідатиме за забезпечення іноземної мови, а студенти забезпечуватимуть її зміст.

Ю.О. Семенчук вважає, що завдання викладача іноземної мови – вчити майбутнього фахівця у певній галузі, головним чином, розмовляти іноземною мовою за своїм фахом, використовуючи різні мовні засоби [6]. У цілому погоджуючись з наведеною точкою зору, ми вважаємо за доцільне розширити підхід до проблеми. Освітній потенціал лексики загальновідомий, адже лексика миттєво реагує на всі зміни суспільного життя і віддзеркалює їх у своїх одиницях. Функціонування лексики відбувається за певними лексичними правилами:

- особливостями менталітету народу, як носія конкретної мови;
- ступенем спорідненості мов: іноземної та рідної;
- процесами інтернаціоналізації лексичного матеріалу [5].

А.К. Солодка вважає, що оскільки мова є елементом культури, вона одночасно є і засобом безпосереднього ознайомлення з нею [8]. Тому виникає потреба в зосередженні на лінгвокультурологічній орієнтації в процесі вивчення предметів як гуманітарного, так і природничо-математичного циклу.

На думку Ю.В. Сенько, науки, у тому числі математика та природознавство, повинні вивчатись як феномен культури, у контексті культури – як один з її елементів. Вивчення іноземних мов, крім власне мовної підготовки та лінгвістичного розвитку, повинно формувати етнічну толерантність, відкритість у ставленні до інших культур та їх представників [7].

Із точки зору естетичної спрямованості процесу навчання іноземним мовам цікавими є теми: мистецтво, географія, природа, екологія, особистість, сім'я тощо. Адже саме ці теми охоплюють і висвітлюють елементи мистецтва та творчості народів, які увібрали досвід тисячоліть та є результатом багатовікового відбору за доцільністю і красою. Під час аудіювання та перекладу іншомовних текстів викладач добирає матеріали естетичного забарвлення, які особливо стимулюють і надихають творче мислення студентів, розвивають іншомовні комунікативні навички [3].

На наш погляд, впровадження ідеї гуманітаризації в навчання природничих дисциплін засобами іноземної мови стане можливим, якщо будуть реалізовані такі психолого-педагогічні умови:

- метою викладання іноземних мов на немовних факультетах має стати фаховий і культурний розвиток кожного студента як майбутнього фахівця-інтелігента;

- зміст спеціальних дисциплін повинен охоплювати матеріали, що пов'язані з культурою, історією, людськими цінностями;
- виховання і розвиток особистості студента на заняттях з іноземної мови повинен здійснюватись через вдосконалення інтелектуального та емоційного компонентів гуманітарної культури студента.

Таким чином, головною метою гуманітаризації є залучення студентів, які вивчають природничі науки, до найвищих цінностей людської культури, до морально-естетичних цінностей власного народу і народу - носія мови, що вивчається. Гуманітаризація є частиною сучасного загального процесу “олюднення” освіти, тому вивчення іноземної мови сприяє гуманітаризації навчання на немовних факультетах. Наступним етапом нашого дослідження буде вивчення особливостей викладання лексики за фахом студентам природничо-математичних спеціальностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002. – 657 с.
2. Новий тлумачний словник сучасної української мови. – К.: Аконтіт, 1998.
3. Антонюк Н. Естетична парадигма у навчанні англомовного спілкування // Іноземні мови, 2003. - № 2.- С. 178-181.
4. Звегинцев В. Мысли о лингвистике. - М., 1996. – 357 с.
5. Коломінова О. Освіта учнів початкової школи засобами англійської мови // Іноземні мови. - 2002. - № 2. - С. 34-37.
6. Семенчук Ю.О. Вивчення термінологічної лексики у курсі ділової англійської мови // Іноземні мови. - 2003.- №3.- С. 29-32.
7. Сенько Ю. Гуманитаризация образовательной среды в университете // Педагогика. – 2001. - № 5. - С. 51-57.
8. Солodka А. З досвіту використання лінгвокультурології у полікультурному вихованні учнів старшої школи // Іноземні мови. - 2004. - № 1. – С. 146 -152.

УДК 37.036-057.874:7.01

ФУНКЦІЇ МИСТЕЦТВА У ФОРМУВАННІ ХУДОЖНЬОГО СВІТОГЛЯДУ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Артюхова О.В., викладач

Миколаївська філія Міжрегіональної академії управління персоналом

Стаття присвячена художньому розвитку особистості, зокрема формуванню її художнього світогляду. Особлива увага приділена можливостям мистецтва як основи формування художнього світогляду особистості.

Ключові слова: особистість, художній світогляд, мистецтво.

Артюхова О.В. ФУНКЦИИ ИСКУССТВА В ФОРМИРОВАНИИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО МИРОВОЗЗРЕНИЯ СТАРШЕКЛАССНИКОВ / Николаевский филиал Межрегиональной академии управления персоналом, Украина.

Статья посвящена художественному развитию личности, в частности формированию ее художественного мировоззрения. Особенное внимание посвящается возможностям искусства как основы формированию художественного мировоззрения личности.